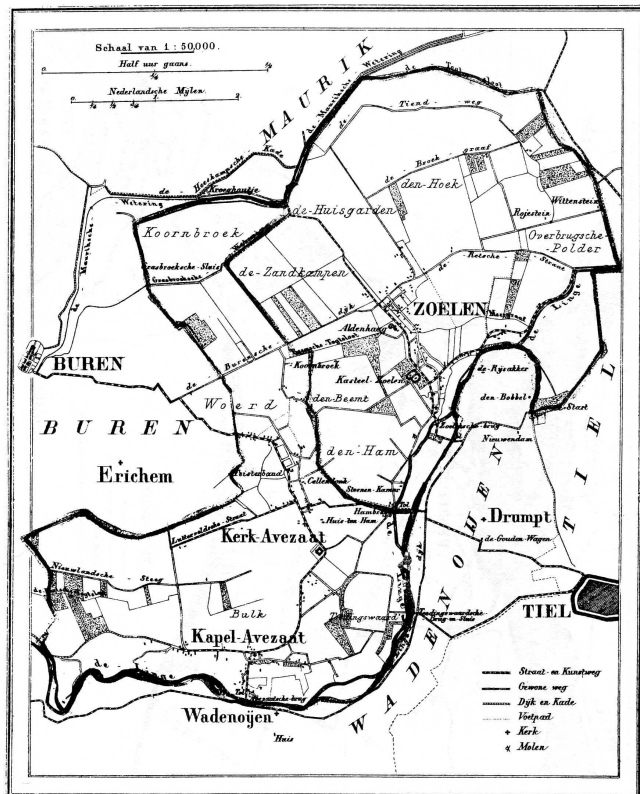


AQUA VITAE

PROVINCIE GELDERLAND. GEMEENTE ZOELLEN.



1866. 2759 Bunders. 2100 Inwoners. Uitgave van Hugo Suringar te Leeuwarden.

INHOUDSOPGAVE

Colofon	2
Van de voorzitter	3
Lezingenprogramma voorjaar 2008 afdeling Betuwe	4
Indemniteitsbewijzen in het kerkelijk archief van Buurmalsen 1741-1817, <i>R.H..C. van Maanen</i>	6
Overlijden Helena Hendrika van Pommeren – Paul, <i>W. van de Westeringh</i>	7
Het leven van Gerrit Blom jr. 1787 tot 1826, <i>J. Altena</i>	8
Opsporing gezocht	29
Kennismaken met, <i>M. van Beek-Montens</i>	30
Een oude genealogische puzzel met een mooie uitwerking, <i>J. Thien</i>	32
Internet, <i>J. Kuijntjes</i>	34
Migratie van Vlamingen en Walen naar de Noordelijke Nederlanden voor 1700, <i>R.K. Vennik</i>	34
Vacature bij de Contactdienst	35
Twaalfde lustrum afdeling Utrecht in 2008	36

Omslag: Zoelen in 1866, uit Gemeente atlas van Kuyper.

*Het overnemen van artikelen zonder toestemming van de redactie is niet toegestaan.
De inhoud van de artikelen is voor verantwoording van de auteur.*

NGV AFDELING BETUWE

Colofon

Zie afdelingswebsite: <http://betuwe.ngv.nl>

Van de voorzitter

Als u dit stukje onder ogen krijgt, nadert het jaar 2007 zijn einde of is het jaar 2008 juist begonnen. Zo'n omslagpunt is altijd een moment om achteruit en vooruit te kijken.

Terugkijkend constateer ik met genoegen, dat onze afdeling Betuwe een geslaagd jaar heeft afgesloten. De maandelijkse bijeenkomsten hebben steeds een goed gevulde zaal getrokken. Bij de bijeenkomst over de Mormonen kwamen we zelfs stoelen tekort.

De maandelijkse bijeenkomsten zijn niet alleen gericht op kennisoverdracht, maar ook bedoeld voor het opbouwen van contacten en het bieden van gezelligheid. Om het laatste te vergemakkelijken heeft het bestuur enkele nieuwe spelregels ingevoerd. Deze blijken in goede aarde te zijn gevallen. Ik heb het hier over de vrijblijvende verplichting om voortaan een sticker met uw naam op uw kleding te dragen. Verder is als nieuwe gewoonte ingevoerd, dat aan het begin van elke afdelingsbijeenkomst iemand zich aan u bekend maakt door het beantwoorden van enkele vragen. Dat dit tot verrassende ontmoetingen kan leiden, heb ik met eigen ogen aanschouwd.

Verder heeft u kunnen constateren, dat het bestuur het initiatief heeft genomen tot het organiseren van een beginnersbijeenkomst. Voor de zeven aangemelde personen is een avond in elkaar gezet in samenwerking met het Arend Datema Instituut in Kesteren. Hierover zal ik later verslag doen.

In mijn terugblik wil ik niet onvermeld laten, dat het bestuur blij is met de verhuizing van onze bijeenkomsten naar de zolderverdieping van het streekmuseum en de service die ons daar wordt geboden. We beschikken daardoor over een sfeervolle ambiance.

In deze aflevering wordt u het programma voor de eerste helft van 2008 aangeboden. Op grond van binnengekomen suggesties wordt de hoofdmoot gevormd door twee presentaties van afdelingsgenoten over onderzoek naar een Betuwse familie. De lezing die gaat over het samenstellen van een familieboek, is eveneens een gevolg van een binnengekomen verzoek. Mocht u een wens hebben voor een lezing in de tweede helft van 2008, laat dit dan weten aan het bestuur.

Als ik verder vooruit kijk, dan voorzie ik een sterk toenemende belangstelling voor de genetische genealogie. Een mededeling in Gens Nostra van november 2007 is een voorteken daarvan. Hierin wordt gemeld, dat de NGV heeft gekozen voor medewerking aan een landelijk project van de Koninklijke Nederlands Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde. Inmiddels is een inschrijving gestart voor degenen die hun herkomst willen laten bepalen op basis van DNA-onderzoek door het Forensisch Laboratorium van de Rijksuniversiteit Leiden onder leiding van professor Peter de Knijff. Daarbij kan worden gekozen voor openbaarheid van de

resultaten of voor afscherming daarvan. Het project wordt in het najaar van 2008 afgesloten met een congres en geïllustreerd boek, waarin ook de stamreeks van de eerste 300 inschrijvers worden opgenomen. Mocht u zich willen opgeven, kijk dan in Gens Nostra 62 (2007) bij de Bijlage met Mededelingen. Als Bestuur willen we in het najaar van 2008 hierop terugkomen in de vorm van een lezing over de genetische genealogie.

Tot slot wil ik allen die zich hebben ingezet voor het afdelingsgebeuren in 2007, hartelijk dankzeggen voor hun inspanningen. Voorts wens ik u een gezond en een, zeker ook in genealogisch opzicht, geslaagd 2008.

Peter van Boheemen,
Voorzitter.

Lezingenprogramma voorjaar 2008 afdeling Betuwe

De lezingen vinden plaats op de *derde* dinsdag van de maand in het streekmuseum bij de Waterpoort te Tiel, adres Plein nr. 46-48. Aanvang van de lezingen is zoals gebruikelijk om 20.00 uur.

15 januari *Het geslacht Van Haeften, door dhr. Paul Welling*

Het geslacht van Haeften stamt af van de Betuwse ridders van Haeften. Zij waren Heer van Haafden, Hellouw, Herwijnen, Rhenoij en Ophemert.

De van Haefdens bezaten veel kastelen en huizen. Zij hebben belangrijke rollen gespeeld in de geschiedenis van de streek, maar ook nationaal en internationaal. De latere Utrechtse patriciërs van Haeften stammen vermoedelijk van de vroegere ridders af. Wel is aangetoond, dat de Duitse familie Von Haeften rechtstreeks afstamt van de Betuwse ridders. Een reis door de Betuwe, de rest van Nederland, Ned. Indië, Duitsland, België en Argentinië.

19 februari *Hoe maak ik een familieboek?, door drs. ing. H.J.A. Hendriks*

“Met bovenstaande vraag heb ik, en met mij wellicht meerderen onder ons genealogen, een poos geworsteld”, aldus de heer Hendriks.

Je neemt je voor om binnen een jaar tot een goed gedocumenteerd en aantrekkelijk familieboek te komen. Dat simpele voornemen leidt tot meteen veel vragen: "Hoe focus en begrensk ik mijn onderwerp? Hoe kom ik aan informatie? Hoe organiseer ik deze klus?"

Tijdens de presentatie zal de heer Hendriks ons deelgenoot maken van zijn ervaringen. Inmiddels schreef hij 2 familieboeken over zijn eigen familie en is nu bezig met de samenstelling van een 3e boek - over de familie van zijn vrouw. Hieruit blijkt dat het best een leuke klus is. En dat kan en zal het zijns inziens ook voor de toehoorders worden. Om te beginnen stel je vast hoe je het aan gaat pakken? Wat wil je precies bereiken? Wat heb je daarvoor aan bronnen beschikbaar of nodig? Dan komt het feitelijke werk aan de orde: het aftappen van al die bronnen en het verwerken van de vele gegevens (teksten, plaatjes, etc.) tot een bruikbaar en aantrekkelijk basisdocument. Daarbij hoort zeker ook het aspect van de kwaliteitscontrole. Tenslotte moet je ook goed weten hoeveel exemplaren je kunt afzetten en hoe dat te organiseren valt, want je schrijft uiteraard niet uitsluitend voor je eigen boekenkast.

De beste toelichting is een voorbeeld. Daarom zal een belangrijk gedeelte van de presentatie over de inhoud van de reeds uitgebrachte familieboeken over de families "Hendriks" en "van den Bungelaar" uit Oost-Noordbrabant gaan.

“Daaruit leert u wellicht nog beter wat voor u past en wat beslist ook niet”.

Er zal uiteraard voldoende gelegenheid zijn voor het stellen van vragen.

18 maart *De Familie Heuff door de heer A.J.G. Hogendoorn*

De familie Heuff is van oorsprong een echte Betuwse familie. Tot 1800 kwamen ze alleen voor in de omgeving van Zoelen-Avezaath. Eén persoon emigreerde naar Tiel. Het is een relatief kleine familie en daardoor ook overzichtelijk. Doordat ze nogal wat sporen in archieven, maar ook in natura hebben nagelaten, zal het geen saaie lezing zijn.

De meesten hebben zich met boeren en besturen bezig gehouden, maar er zijn ook Heuff-en sharkhunter geworden. Met behulp van internet zijn er nog zo'n 200 adressen van naamdragers Heuff in Amerika opgespoord. De spreker zal ook vertellen welke bronnen er voorhanden zijn om een onderzoek in dit gebied van de grond te krijgen.

15 april *Jaarvergadering gevolgd door www.ngv.nl*

Na sluiting van de vergadering is er aandacht voor de vernieuwde site van de NGV. Onze deskundige, de heer Joop Kuijntjes geeft een live-toelichting op de veranderingen.

De site gaat begin 2008 van start, u leest hierover in dit nummer van Aqua Vitae. In april bestaat nog eens de gelegenheid om on-line te zien wat er veranderd is en hoe wij hiermee kunnen werken. De mogelijkheden in de toepassing zijn verbreed. Vanzelfsprekend beantwoordt de heer Kuijntjes ieders vragen.

Indemniteitsbewijzen in het kerkelijk archief van Buurmalsen 1741-1817

R.H.C. van Maanen

In het archief van de N.H. gemeente Buurmalsen berust een handjevol zogenaamde indemniteitsbewijzen. Het betreft in feite een vorm van garantiebewijzen die mensen van hun geboorteplaats meekregen wanneer zij verhuisden. Kwamen zij daar in armoedige omstandigheden te verkeren en deden zij een beroep op ondersteuning dan kon hun woonplaats hun geboorteplaats hierop aan spreken. Eigenlijk zijn het ook een soort verhuisformulieren want je komt te weten waar iemand vandaan komt of heen gaat in een tijd dat er nog geen bevolkingsregister bestond. Op grond van het reglement vastgesteld door het Departementaal Bestuur van Gelderland van 15-2-1803 was de geldigheid van de akten zeven jaar.

- 30-9-1741 Diaconie Buurmalsen voor Cornelis Hendriksen Verweij, zoon van wijlen Hendrik Verwij en Maria Haagsman, nu wonende in [Goverwel?] of Heekendorp
N.B. Op de achterzijde staat vermeld: overleden.
- 24-4-1752 Heerlijkheid Meerkerk voor Willemijntje Vader (oud ruim 28 jaar), gehuwd met Jan Hendrik Verweij en haar zoon Hendrikse Verweij (oud ruim 3 jaar).
- 1-7-1754 Kerkenraad van Herwijnen voor Barentje de Jongh, gehuwd met Melus de Drijver, en haar zoon Hermanus Vervloet
- 4-2-1763 Kerkenraad van Deil voor Otje Ganseman
- 11-1-1765 Kerkenraad van Deil voor Geertje van Herwaerde[n]
- 16-3-1772 Kerkenraad van Deil voor Jan Evertse van Herewaarden
- 24-3-1772 Kerkenraad van Geldermalsen voor Teunis van Ingen.
N.B. Was vanwege zijn huwelijk met Aerke van Hemert naar Buurmalsen verhuisd. Op de achterzijde staat vermeld overleden.
- 2-12-1780 Diaconie van Slijk-Ewijk voor Kornelis Roelofze
- 15-6-1782 Kerkenraad van Deil voor Grietjen van Diejen
- 1-9-1783 Stad Wijk bij Duurstede voor Carel Leponder met zijn kinderen Paulina (oud 12 jaar), Willemijntje (oud 10 jaar) en Woeldrik (oud 4 jaar)
N.B. Afschrift d.d. 29-4-1803.
- 16-4-1787 Kerkenraad van Geldermalsen voor Huijbertje van der Lingen, dochter van Cornelis van der Lingen en Gerrigje van Osch (gedoopt 31-10-1762). Was verhuisd naar Erichem
- 20-3-1789 Administrateurs Armenpenningen te Zennewijnen voor Gerrit van Schaik
- 7-8-1789 Kerkenraad te Tricht voor Gijsbert Hol (gedoopt 20-10-1765)

- 23-3-1791 Stad Vianen voor Joost Vroon
- 24-4-1792 Stad Rotterdam voor Anna Maria van Haaften en Aletta van Haaften
- 4-3-1793 Kerkenraad van Tricht voor Gerrit van Soelen (gedoopt 10-3-1765), zoon van de overleden Gijsbert van Soelen en Aaltje van Kraijendaal
- 25-4-1794 Kerkenraad van Zoelen voor Gerritje Neuhof.
- 15-5-1798 Politieke en Kleine Armen van Tricht voor Adriana, Jacoba, Anneke, Feijke en Hendrik, kinderen van Huijbert de Weerd en Klasina van Haere
- 16-2-1800 Kerkenraad in de Avezaathen voor Kathrijn van der Heijde, dochter van Peter van der Heijde en Dirkje van Nieuwaal
- 18-5-1803 Politieke en Diaconie Armen van Buurmalsen voor Gerrigje van Eck
- 22-6-1803 Kerkenraad van Deil voor Wouter Smits
- 16-11-1803 Diaconie in de Avezathen voor Petronella van Staveren en Antonie Driessen van Staveren
- 24-4-1805 Diaconie van Beusichem voor Izaak Gerrit van Nuijssenberg
- 15-7-1805 Diaconie van Geldermalsen voor Fijke van Steenis met kinderen Johanna en Jan van der Pol
- 22-1-1807 Diaconie van Asch voor Jacobus Marens
- 13-3-1808 Diaconie van Wadenoyen voor Maria Sar
- 20-12-1808 Diaconie van Rijswijk voor Neeltje Remberk [Rijnberk] met zoon Jan
- 9-5-1809 Stad Schiedam en Diaconie Armen voor Jillis Penning en Elisabeth van der Hoeven en hun kinderen Jan (oud 4 jaar) en Maartje (oud 1½ jaar)
- 23-6-1817 Kerkenraad van Tricht voor Elisabeth Kievit en haar zoon Jan Bloem

Bron

Archief NH gemeente Buurmalsen voorlopig inv.nr. 1140
(Streekarchivariaat West-Betuwe locatie Geldermalsen).

Overlijden Helena Hendrika van Pommeren – Paul.

W. van de Westeringh

In het vorige nummer van Aqua Vitae (2007-2) staat een artikel over het Over-Betuwsche geslacht Paul, dat geschreven werd ter gelegenheid van de 105-de verjaardag van Helena Hendrika van Pommeren - Paul. Enkele maanden na dit heuglijke feit, namelijk op 27 augustus 2007, overleed zij in het zorgcentrum Liefkenshoek te Heteren.

Het leven van Gerrit Blom jr. 1787 tot 1826.

J. Altena

1. Gerrit Blom jr., 1787 – 1800

Gerrit Blom jr. werd volgens de DTB-boeken op 20 juni 1787 te Randwijk geboren en daarop op zondag 25 juni 1787 in de Nederduits-Gereformeerde Kerk te Randwijk gedoopt. Hij werd *“ten doop gepresenteert”* door Jenneken Roest, zus van zijn moeder Angenita Roest. Gerrit Blom jr. was het eerste kind uit het huwelijk van Gerrit Arends(en) Blom met Angenita Roest. Op 3 januari 1794 wordt zus Jenneken Blom geboren. Of er in de periode van 1788 tot 1794 nog één of twee kinderen zijn geboren, hebben we niet kunnen vinden. Als deze er wel zijn geweest, moeten we voorlopig aannemen, dat ze zeer kort hebben geleefd of doodgeboren zijn.

Hun vader Gerrit Arends(en) Blom, we noemen hem in het vervolg Gerrit Blom sr., had mogelijk als beroep tabaksplanter. Dit kan worden geconcludeerd uit het gegeven, dat op 18 januari 1820 bij het huwelijk van zijn dochter Jenneken Blom een viertal getuigen, allen tabaksplanters te Randwijk, verklaren *“dat zij zeer wel hebben gekend Gerrit Arendsen Blom en te weten dat gezegde Gerrit Arendsen Blom dikwijls werd genoemd Gerrit Arendsen en ook menigmaal Gerrit Blom”*.

De beide kinderen hebben niet lang van hun vader kunnen genieten. Reeds op 4 april 1795 wordt in het doodboek van het dorp Randwijk opgeschreven, dat Gerrit Blom sr. is begraven, *“nalaatende vrouw en kinderen”*. Gerrit Blom jr. en Jenneken Blom werden dus al vroeg weeskinderen, Gerrit zeven jaar oud en Jenneken pas één jaar oud.

Deze vaderloze periode heeft niet lang geduurd. Op 9 november 1798 gaat Angenita Roest in wettige ondertrouw en hertrouwt op 4 december 1798 te Randwijk, oud 44 jaar, met Gerrit Philipse, geboren te Opheusden, thans wonende onder Indoornik, oud 51 jaar. In het trouwboek van de Nederduits-Gereformeerde Kerk te Randwijk wordt vermeld, dat *“Deese Personen hebben zowel te Zetten als ook hier hunne drie zondaagse proclamatiën onverhinderd gehad, waarna dezelve alhier op den 4^e december in den huwelijken staat zijn bevestigd”*. Verder vinden we hierbij de aantekening: *“Waarvan ons vooraf is gebleken: een behoorlijk ?? geschijt, 5^e gebod 11 november 1^e ; 2^e gebod 18 december 2^e ; 2^e en 3^e gebod 25 december 3^e”*. De betekenis van deze aantekening is niet duidelijk. Angenita Roest was niet gescheiden maar weduwe van Gerrit Blom sr. en bovendien is er dan geen sprake van het doen van een schuldbelijdenis bij hertrouwen.

Vanaf 1798 hadden Gerrit Blom jr., oud 11 jaar, en Jenneken Blom, oud bijna 5 jaar, weer een stiefvader, landbouwer (bouwman) van beroep. Zo groeiden de beide kinderen op in de buurschap Indoornik op huisnr. 5.

2. Gerrit Blom jr., 1800 – 1811

De buurschap Indoornik viel kerkelijk onder de Nederlands Hervormde Kerk te Hemmen. In de ledenlijst van *“de kerk van JC (Jezus Christus) te Hemmen”* wordt in het jaar 1804 vermeld, dat *“op den 2. December hebben in het openbaar voor de heele gemeente belijdenisse des Geloofs gedaan en zijn na hen met veel genoeg gehoord te hebben tot leden der gemeente aangenomen ... Gerrit Blom ...”*. Gerrit Blom jr. was 17 jaar oud. De predikant was toen Anthonie Bonebakker, die sinds 11 april 1802 als herder en leeraar aan de Nederduits-Gereformeerde Kerk te Hemmen was verbonden.

De volgende stap wordt op 20 juli 1811 genomen. Gerrit Blom jr., oud 24 jaar, trouwt dan in dezelfde kerk te Hemmen met Petronella Panhuizen, oud 20 jaar. Deze jonge dame is op 23 november 1791 door ds. Henricus de Haan Hugenholtz in de Hervormde Nieuwe Kerk te Amsterdam gedoopt.

Hoe is Petronella Panhuizen in Hemmen terechtgekomen? We weten dat niet zeker, maar vermoedelijk stamt zij uit een geslacht van schippers. Uit verder genealogisch spoorwerk weten we, dat haar vader, Henricus Panhuizen, getrouwd was met Johanna van Veen, geboren te Ruinerwold. De Burgerlijke Stand te Amsterdam maakt melding van de doop van drie van hun kinderen in de Nieuwe Kerk. Een broer van Petronella, Johannes Hendrikus Panhuizen, trouwt in Meppel. Deze broer krijgt bij de geboorte van zijn eerste zoon de vermelding, dat hij schippersknecht is. Tengevolge van de zwerftochten van vader Henricus Panhuizen door Nederland op zijn binnenvaartschip, hebben zijn kinderen op diverse plaatsen verspreid in het land relaties gekregen. Zo hebben Gerrit Blom jr. en Petronella Panhuizen elkaar misschien tijdens het laden en lossen in de haven van Randwijk¹ leren kennen. Een landbouwer en een schippersdochter. Het werd een zogenaamd ‘gedwongen’ huwelijk. Vier maanden na hun huwelijk kondigde zich de geboorte van hun eerste kindje aan, Gerritje, geboren op 19 november 1811 te Hemmen en naar wij

¹ Handelscentra aan rivieren of aan de kust droegen in de achtste eeuw vaak in hun naam het achtervoegsel -wic. Een wijk is een wijkplaats of haven, een plaats voor de koopman om te overwinteren en zijn goederen op te slaan. Deze wijken hadden in de 8e en 9e eeuw ook een sedentaire bevolking. Bron: *De Veluwe, IPP/Univ.Amsterdam, 1977, p.156*. Het vroegere Rijnwijk moet in de buurt van Wageningen te vinden zijn, alhoewel men ook denkt dat dit het tegenwoordige Randwijk is. In de 12e eeuw werd te Rijnwijk tol geheven op schepen die langsvoerden. Na 1177 werd Rijnwijk niet meer genoemd als overslagplaats met tolheffing. Wel was er ineens sprake van Nieuw-Wageningen. Bron: *Historische Vereniging Oud-Wageningen*.

aannemen, ten huize van zijn stiefvader Gerrit Philipse te Indoornik, die ook als getuige optrad. Pas op 13 december vindt de aangifte plaats.

3. Gerrit Blom jr., 1811 – 1814

3.1 Scheiding van tafel en bed?

De inwoning op de boerderij van zijn stiefvader te Indoornik gaf daarna waarschijnlijk steeds meer problemen, want nog geen jaar later wordt Jan Willem Blom op 13 november 1812 te Wageningen geboren. In de geboorteakte wordt melding gemaakt van het geboortehuis in de wijk A, nr. 264 binnen deze stad. Dit adres is het huidige adres Markt 17. De geboorte wordt door Gerrit Blom zelf aangegeven en ondertekend. Getuigen bij de aangifte zijn Hermanus van Randwijk, schoenmaker, oud 57 jaar, en Johannes van Eeden, dagloner, oud 54 jaar.

Het verschil in cultuur tussen de landbouwer en de schippersdochter is er misschien de oorzaak van, dat Gerrit Blom jr. en Petronella Panhuizen het niet met elkaar hebben volgehouden. In het begin leek alles goed te gaan. Zij kregen vrij snel twee kinderen. Maar na de geboorte van Jan Willem Blom in november 1812 moet binnen zes maanden de beslissing zijn genomen om hun geluk in Amsterdam te gaan zoeken.

Mogelijk werd vanaf 22 mei 1813 het huis in Wageningen door een andere familie bewoond. Op deze datum trouwt ene Jesias van Mossel en is toen waarschijnlijk op het adres A 264 gaan wonen. Dit concluderen we, omdat daar ook zijn kinderen werden geboren en hij met zijn gezin in de bewonerslijst van januari 1815 op dit adres voorkomt.

We nemen aan, dat het gezin Blom omstreeks het 1^e halfjaar van 1813 naar Amsterdam is verhuisd. Daar in de jaren 1813/1814 moet er iets zijn gebeurd. Gerrit Blom jr. ging bij de weduwe Bückenborg in de Barnesteeg wonen en Petronella Panhuizen op het adres Egelantierstraat 220 in Amsterdam.

Mogelijk is Jan Willem Blom een tijd in een weeshuis in Amsterdam geplaatst en later (na 1821?) bij een oom en tante in Meppel ondergebracht. Deze oom, Johannes Hendrikus Panhuizen, was een broer van zijn moeder en mogelijk ook de voogd van Jan Willem Blom. De juistheid van dit laatste is niet achterhaald.

De beide kinderen woonden in 1821 bij hun moeder in Amsterdam (zie 'Engagement'-formulier op de "Kenau Hasselaar" van Gerrit Blom). We weten dat Gerrit Blom jr. in 1821 (zoals we straks zullen zien, voor de tweede keer) in zeedienst naar Oost Indië is vertrokken en vandaar in 1839 nog niet was teruggekeerd (Huwelijksakte Jan Willem Blom en Lummigje van den Berg).

3.2. Onderzoeksvraag bij het Algemeen Rijksarchief

Op een onderzoeksvraag van een familielid (Jan Hendrik Gerrit Blom, geboren op 13.06.1917 te Meppel en overleden op 06.11.1988 te Ede), werd in een brief van het

Algemeen Rijksarchief, gedateerd 16 november 1973, het volgende resultaat meegegeeld:

In register 107 van de verzameling Schepelingenregisters van Marine (betaalrollen) komt in het jaar 1821 de naam Gerrit Blom voor. Hij is afkomstig uit Randwijk (Gld) en is gehuwd met Petronella Panhuizen. De inschrijving vermeldt dat hij aanmonsterde op het schip "Kenau Hasselaar" onder het bevel van Kapitein Holmeyer, vervolgens op 3 mei 1821 op de "Everts" (fol 103) en tenslotte op 14 november 1821 op de "Dolfijn" (fol 32 14-11-). Vermoedelijk beroep: Hofmeester. In de archieven "verbalen van de Marine" en het "register van aangenomen Schepelingen 1814-1829" komt hij niet voor.

Bij nader onderzoek in het Nationaal Archief te Den Haag op 25 januari en 28 februari 2006 blijkt echter, dat het boven geciteerde resultaat van het betaalde onderzoek, niet geheel correct is. We proberen hierna het werkelijke verloop te reconstrueren.

4. Bij de Marine, 1814-1826

4.1. Fregat "Admiraal Evertsen" 1815-1819

In het stamboek van de "Adm. Evertsen" via toegangsnummer 2.12.14, inventarisnummer 266, op bladzijde 103 (fol. 103 uit de brief klopt dus), staat dat Gerrit Blom van Randwijk bij Wageningen met administratienummer 15, op 7 december 1814 op de "Adm. Evertsen" in dienst is getreden. Hij werd aangenomen in de rang van matroos 2^e klasse voor een soldij van 13 gulden per maand. Het marineschip 'Adm. Evertsen' stond onder commando van Kapitein ter Zee Jacobus van Maren, afkomstig uit Vianen. Het Schip Everts had 22 stukken en behoorde tot het eskader naar de Oost-Indië bestemd onder het oppercommando van de Schout bij Nacht Buijskes. Per koninklijk besluit van 1 oktober 1814 werd het schip als een fregat met 32 stukken omgebouwd en het aantal koppen van 250 tot 320 vermeerderd.

Kapitein ter Zee J. van Maren wordt op 20 Septb. 1815 No. 9/664, uit hoofde van de verzwakte Staat van gezondheid den Kapit. J. van Maaren ontslagen. Vervolgens werd op dezelfde datum het commando van dit schip opgedragen aan kapitein Dirk Hendrik Dietz, afkomstig van Bommel bij Nijmegen en komende van het fregat 'Maze', folie 1.

De scheepsrol van het schip Everts vermeldt de volgende vaargegevens: Op 9 oktober 1815 wordt in Texel gemonsterd en op 29 oktober 1815 gaat men onder zeil, richting Batavia. Op 7 januari 1816 bereikt men Kaap De goede Hoop, waar men tot 15 februari 1816 blijft. Vervolgens wordt op 27 april 1816 Batavia bereikt en zeilt men door naar Sourabaija dat op 1 augustus 1816 word bereikt. Op 2

september heeft men Macassar bereikt waarvan men op 27 oktober 1816 weer vertrekt. Op 3 november 1816 is men weer te Soerabaija. Het schip heeft waarschijnlijk ruim twee jaren langs de noordkust van Java gepatrouilleerd, want pas op 16 februari 1819 vertrekt men van Batavia weer naar het vaderland.

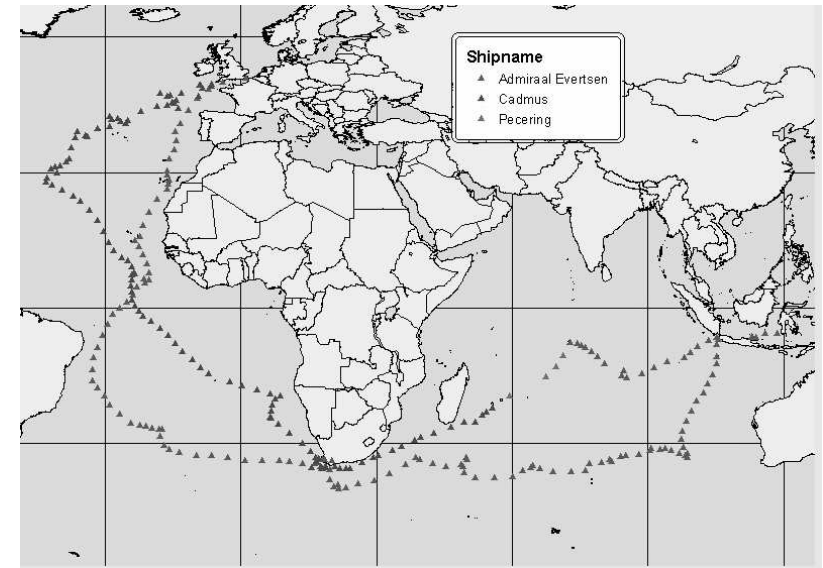
Tijdens de jaren bij Java is het commando van het schip gewijzigd. Kapitein Dietz heeft het niet lang gemaakt, want het volgende wordt vermeld: *Res. 4 Novber 1817, No. 24, 469, Informatie, dat 25 Maart 1817 overleden is, te Amboina. NB. Volg K(?)randlijst, overl. 24 Maart 1817. Doodboek afgegeven.*

De betalingsafwikkeling aan wijlen kapitein Dietz laat zien, dat hij 18 maanden en 10 dagen in dienst is geweest voor een soldij van f. 6.000,- per jaar, wat hem f. 9.166,66 op leverde. Van dit bedrag ging nog f. 13,75 aan dokterskosten af en ook nog een tekort op het fregat 'Maze' van f. 1004,11, zodat de nalatenschap f. 8.148,80 bedroeg. Het commando van dit schip is toen overgegaan op kapitein M.R. Verheull.

In diezelfde jaren blijkt Gerrit Blom zich van een goede kant te hebben laten zien. Hij wordt namelijk op 1 oktober 1818 bevorderd in de rang van Konstabelsmaat voor een soldij van 18 gulden per maand. Hij hielp dus de konstabel aan boord van de marine schepen uit die tijd, die belast was met de zorg en onderhoud van de bewapening en munitie. Van deze loonsverhoging heeft hij 14 maanden profijt gehad.

Op weg naar huis maakt het schip echter zoveel water, dat het uiteindelijk op 7 april 1819 bij Dia-Garcia zinkt. *De Equipage gered, welke vervolgens gedeeltelijk naar Ile de France/Mauritius zijn overgebracht. Een gedeelte der Equipage op Mauritius ontslagen en een gedeelte naar Holland overgebracht met het Engelsche Transport-Schip 'The Cadmus' gevoerd door schipper Robert Appleby en vandaar met den Schout bij Nacht Buijskes. Van Mauritius vertrokken 30 julij 1819 en op 22 november 1819 te Duin. gearriveerd. 24 dato van daar gezeild en 25 november 1819 ten Hellevoetsluis binnen gekomen.*

Op zoek naar gegevens over dit oorlogsschip vinden we op de website van het KNMI de volgende afbeelding en daarbij enige informatieve tekst.



The image above shows the positions of the Dutch ship "Admiraal Evertsen" on her voyage to and from the Dutch East Indies. The "Admiraal Evertsen" sunk near Diego Garcia and the crew and officers were taken to Mauritius by the "Pickering" (in the logbook also named "Pecering" and "Pekering"), a brig from Boston. At Mauritius the "Cadmus" was chartered, which brought the crew and officers back to Holland. The represented voyages are:

Admiraal Evertsen

Rotterdam - St Jago (29 October 1815 - 18 November 1815)
St Jago - Kaap de Goede Hoop (19 November 1815 - 7 January 1816)
Kaap de Goede Hoop - Batavia (13 February 1816 - 20 April 1816)
Coastal in the Indian Archipelago (21 April 1816 - 9 November 1818)
Batavia - Diego Garcia (21 March - 10 April 1819)

Pecering

Diego Garcia - Port Louis (15 June 1819 - 23 June 1819)

Cadmus

Port Louis - St Helena (23 July 1819 - 8 September 1819)
St Helena - Dover - Hellevoetsluis (13 September 1819 - 4 December 1819)

Het eiland Diego Garcia ligt midden in de Indische Oceaan en vormt een deel van de Egmonteilanden (Brits territorium). Port Louis is de haven op het eiland Mauritius (ook Brits territorium) ten oosten van het grote eiland Madagaskar. Tevens kloppen de genoemde data niet exact met de data die we zelf in de scheepsrol gevonden hebben.

We kunnen uit het voorgaande concluderen, dat Gerrit Blom met de “Admiraal Evertsen” op 29 oktober 1815 van Rotterdam is uitgevaren en na een enerverende tocht met een ander gecharterd schip op 25 november 1819 weer voor de rede van Hellevoetsluis is teruggekeerd. Begin 1820 zal de bemanning zijn uitbetaald en ‘afgedankt’. Het scheepsjournaal hebben we niet in het Algemeen Archief terug kunnen vinden en zal met het schip verloren zijn gegaan.

N.B. 1: In de brief van het Algemeen Rijksarchief, gedateerd 16 november 1973, wordt ene kapitein Holmeijer genoemd. We vinden daarentegen wel een Kapt. Luit. ter Zee Hofmeijer als kapitein op het Korvet “Amsterdam”. Volgens het journaal van de “Admiraal Evertsen” hebben ze een aantal malen de “Amsterdam” in Oostindië ontmoet. De scheepsjournalen van de “Amsterdam” zijn in het Nationaal Archief te vinden onder toegangsnummer 2.12.03 en inventarisnummers 145 en 147 (reizen naar Oost-Indië).

N.B. 2: Het toegangsnummer 2.12.09, waar we de naam G. Blom in het Algemeen Archief tegenkomen met de verwijzing naar inventarisnummer 149 met het bladnummer 1054, zal ongetwijfeld het zgn. ‘Engagement’-formulier hebben bevat, waarop Gerrit Blom eind 1814 zich als bemanningslid van de “Admiraal Evertsen” heeft aangemonsterd. Het bladnummer 1054 geeft echter informatie van een andere schepeling aan, niet die van Gerrit Blom.

Gerrit Blom ondergaat aan het eind van de reis het lot van alle schepelingen, want op zijn scheepsrol staat de volgende regel: "*Ontslagen 4 december 1819*".

Volgens de berekeningen op zijn scheepsrol had Gerrit Blom recht op f. 849,80 (komt overeen met ongeveer 46 maanden á f. 13,- en 14 maanden á f. 18,-), waarvan al f. 741,80 was uitbetaald.

Bij die betalingen zien wij op 12 april 1816 een uitbetaling van f. 62,70 aan ene J. Brongers. Mogelijk had Gerrit Blom aan hem nog een schuld te betalen.

Ook aan zijn vrouw Petronella Panhuizen werden uitbetalingen gedaan. Op 9 januari 1818 vier maanden soldij ad. f. 52,-; op 7 juli 1818 drie maanden soldij ad. f. 39,-; op 16 september 1818 één maand soldij ad. f. 13,-; op 11 november 1818 twee maanden soldij ad. f. 26,-; en op 31 maart 1819 één maand soldij ad. f. 13,-. Over een periode van 15 maanden heeft Petronella Panhuizen dus totaal f. 143,- ontvangen wat met 11 maanden soldij van haar man overeenkomt.

Op 14 december 1819 krijgt Gerrit Blom *hemzelve* bij zijn ontslag een bedrag van f. 245,61; Verder zijn er nog uitgaven gemaakt voor:

S.R. (niet bekend waar deze afkorting voor staat) ad. f. 245,98;

't land app. & vert.k. (waar dit voor staat is eveneens niet bekend) ad. f. 4,80 en f. 1,50;

chirurgijn (dokterskosten) ad. f. 21,22;

en een opslag van 2% (voor wat?) ad. f. 16,99.

Het totaal aan uitbetalingen en kosten bedroeg f. 741,80 zodat er nog een bedrag van f. 108,- overbleef. Dit bedrag werd op 10 februari 1820 uitbetaald aan *de Vrouwe*, bijna een jaar na de laatste soldij betaling aan haar.

De scheepsrol van Gerrit Blom bevat ten laatste nog het volgende sommetje: Sch. br. f. 451,31 + f. 108,- = f. 559,31. Duidelijk is, dat dit het netto bedrag is, dat uiteindelijk aan het echtpaar Blom ten goede is gekomen. Waar de afkorting “*Sch. br.*” voor staat, is niet bekend, mogelijk ‘Scheidsbrief’ oftewel ontslagbrief.

Tenslotte eindigt de scheepsrol van Gerrit Blom op de Dolfijn met de woorden: "*nader op K. Hass. 1821, folio 43*". Dit betekent volgens mij, dat Gerrit Blom werd overgeplaatst op het wachtschip Kenau Hasselaar te Hellevoetsluis met de verwijzing naar bladzijde 43 van de scheepsrol van de Kenau Hasselaar. Deze scheepsrol is niet in het archief terug gevonden.

Hieruit blijkt, dat Gerrit Blom na het vergaan van de "Adm. Evertsen" met een deel van de bemanning veilig is teruggekeerd op Nederlandse bodem. Hij zal daarna ongetwijfeld een aantal maanden verlof gehad hebben. Wat hij in die 16 maanden tussentijd heeft gedaan, is niet bekend. Pas op 3 mei 1821 monstert hij op de “Kenau Hasselaar” aan, die op dat moment onder commando staat van Kapt. Luit. P.N. Blommendal. Vermoedelijk werd dit schip gebruikt als verblijf voor mensen bij de marine en lag het afgemeerd in de haven van Hellevoetsluis, een zgn. wachtschip.

4.2. Wachtschip “Kenau Hasselaar” 1821

Via het toegangsnummer 2.12.09 komen we tweemaal de naam G. Blom tegen. Eénmaal met een verwijzing naar inventarisnummer 149 (N.B.: Moet 149A zijn) met het bladnummer 1054 Zie de vorige paragraaf.

De andere met een verwijzing naar inventarisnummer 154 met bladnummer 238.

Aan dit blad voorafgaande vinden we nog de “Lijst der aangenomene

manschappen, ten kantore van aanneming te Amsterdam van den 30^e April tot en met den 5^e Meij 1821”. Uit deze lijst blijkt dat op de “Kenau Hasselaar” onder commando van Kapt. Lt.

Blommendal vier koppen hebben aangemonsterd, en dan vinden we op bladnummer 238 de ‘Engagement’ (= aanmonstering) van Gerrit Blom. Uit de betreffende lijst met de informatie over het zgn. ‘Engagement’-formulier van Gerrit Blom, die door ene Kirsten gevifiteerd is (dat wil zoveel zeggen dat Gerrit Blom door deze Kirsten in levende lijve is gezien), kunnen we de volgende gegevens halen.

In het signalement van Gerrit Blom wordt dan beschreven, dat hij 5 voet en 11 duim lang was. Verder had hij blond haar, blonde wenkbrauwen, blauwe ogen, een ovaal gezicht, ordinaire neus en mond, een ronde kin, lang van postuur, ‘geene’ merkttekenen en een ouderdom van 34 jaren.

Ten eerste had Gerrit Blom al vijf jaar bij de marine gediend. Alleen het laatste schip waar hij op gevaren heeft, wordt genoemd, n.l. Z.M. schip Evertz onder commando van Kapitein Verheull, folio 103. Dit komt dus overeen met wat we in de vorige paragraaf al hebben beschreven.

De “Kenau Hasselaar” staat onder commando van Kapt. Lt. N.P. Blommendal en niet onder commando van kapitein Holmeyer en tevens dat het schip een fregat is. Gerrit Blom was op dit schip hofmeester en ontving een gage van 20 gulden per maand.

N.B.: De hofmeester wordt nu (2006) aangeduid als ‘onderofficier logistieke dienst verzorging (ldv) koninklijke marine’. Zijn taken worden als volgt omschreven: Werkt bij de marine in de horeca en geeft leiding. De werkzaamheden vinden plaats in de kombuis, de eetruimtes, de bakkerij en de bottelarij. Voorbeelden van

werkzaamheden: geeft leiding aan matrozen en andere onderofficieren, bereidt in de kombuis maaltijden, houdt in de bottelarij de voedselvoorraad bij en deelt die uit, verstrekt en serveert in de eetruimtes maaltijden aan het personeel, bakt in de bakkerij brood en banket, loopt wacht, bewaakt grenzen en militaire objecten, en draagt zorg voor de openbare orde.

Gerrit Blom jr. wordt volgens de aanmonstering op 3 mei 1821 aangenomen en had zich laatst te Amsterdam opgehouden. Het formulier vermeldt verder bij de aantekening: “Ten wiens behoeve de Maandbrief^a is gepasseerd” de opgave “Aannemingbiljet^b voor 3 maanden naar D. Keijzer”. Behartigde deze heer D. Keijzer zijn zaken of had Gerrit Blom jr. nog schulden bij deze meneer en werd daarom de eerste drie maanden de gage van Gerrit Blom aan de heer D. Keijzer uitbetaald? De gage van f 20,00 per maand is dus niet naar zijn vrouw gegaan? Allemaal vragen waar toen het antwoord duidelijk werd begrepen maar waar wij nu moeite met het begrijpen ervan hebben.

De verbintenis met de marine werd voor 4 jaar aangegaan. Dit leverde Gerrit Blom jr. een extra premie van f 31,50 op. Waarvoor het andere bedrag ad. f 3,00 bedoeld was, is niet duidelijk.

Blijkbaar had Gerrit Blom jr. iemand nodig, een soort ‘referentie’, die hem heeft aangebracht. Deze Referentie was ene heer W. Thomaasse, die we verder niet kennen.

4.3. Korvet “Dolfijn” 1821-1826

Vervolgens volgt dan op 14 november 1821 zijn aanstelling op het korvet “Dolfijn”. Dit gegeven is althans het resultaat van het onderzoek van het Algemeen Rijksarchief uit 1973. Het zgn. ‘Engagement’-formulier hebben we niet terug kunnen vinden. Wel echter het scheepsjournaal en het stamboek of scheepsrol (zie de beide volgende paragrafen).

Duidelijk is, dat de “Dolfijn” in 1822 een reis heeft gemaakt naar Oost Indië^c. Bovendien blijkt, dat Kapt. Luit. N.P. Blommendal nu het commando voert over het korvet “Dolfijn”. Dat Gerrit Blom met hem mee overgegaan is van de “Kenau Hasselaar” naar de “Dolfijn” geeft een indicatie dat de verstandhouding tussen beiden goed moet zijn geweest.

4.3.1. Het scheepsjournaal

Het scheepsjournaal van de “Dolfijn” is bewaard gebleven (Nationaal Archief, toegangsnummer 2.12.03, inventarisnummer 1070). Het heeft de omvang van een

^a Bedrag/gedeelte van de maandgage, dat via 's-Rijksdienst wordt uitbetaald aan de vrouw of aan een andere relatie van Gerrit Blom.

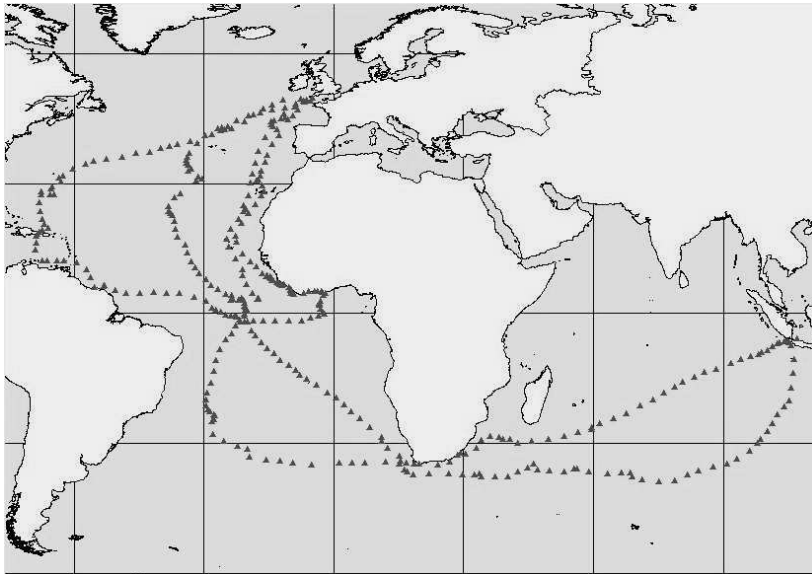
^b Schriftelijk bewijs, dat Gerrit Blom jr. zich aan 's -Rijksdienst verbonden heeft.

^c Informatie op de site van het KNMI: <http://www.knmi.nl/cliwoc/cliwocmeta> (CLIWOC=CLImatological database for the world's Oceans 1750-1850)

Statenbijbel en bestaat uit dik perkamentpapieren bladzijden, die met de hand zijn beschreven.

Het journaal beschrijft van dag tot dag de tocht naar en van Batavia. Men vertrok op 5 januari 1822 vanuit Hellevoetsluis en men keerde weer op de rede van Hellevoetsluis terug op 6 juni 1826.

Op de website van het KNMI komen we ook de routes tegen die de "Dolfijn" in die jaren heeft gevaren.



The image above shows the positions of the Dutch vessel "Dolfijn" on her voyages in the years 1818-1820, 1822 and 1826.

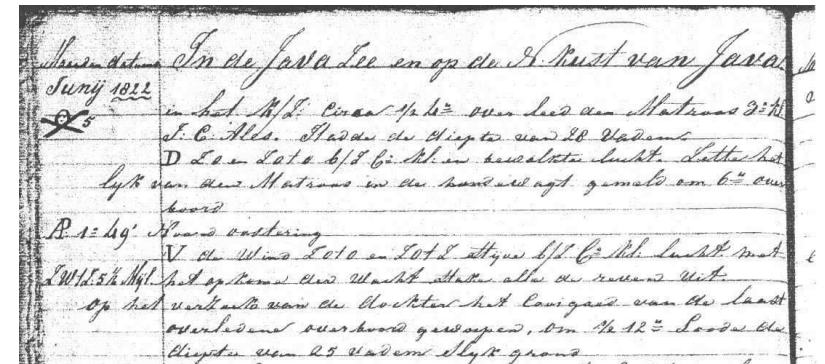
Op de eerste bladzijde van het journaal staat: "Journal gehouden aan boord Z.M. Corvet Dolphijn voerende 20 ijzere stukken a 12 pond, 2 metaale stukken a 6 pond, 8 metaale Paronade a 12 pond en bemand met 150 koppes, gevoerd wordende door mij N.P. Blommendal, Capt. Luit. ter Zee De reis bestemt na de Oostindiën".

Veel aandacht in het scheepsjournaal is er voor de weersomstandigheden, maar ook worden er dagelijkse gebeurtenissen aan boord vastgelegd. Om enkele van deze gebeurtenissen te noemen, staat er bijvoorbeeld geschreven, dat op zondag 10 februari 1822 om "½ 10^u hielde parade en om 10^u tot ¼ voor 11^u Godsdienst en wel

uit Exodus 20 v^s 7, voor, in de mitte en na Psalm 68 v^s 10, Gezang 61 v^s 6 en Psalm 42 v^s 11".

Op 30 maart 1822 (het schip lag in de Tafelbaai aan de Caap de Goede Hoop) "2 man zijnde de matroos Sweijzer en Ekker agter uit gezeild. 2 extra ratsoene genever aan de Equipage verstrekt". Een dag later volgt dan: "Verkoping gehoude van de goederen der agtergeblevene matrozen op den 30^e maart gemeld".

Overlijdens werden met een speciaal tekenje in de kantlijn van het journaal gemarkeerd en van een volgnummer voorzien, zoals in het volgende fragment is te zien en waarvan een deel van de tekst als volgt luidt.



Vrijdag 14 juni 1822 "in de Javazee en op de N. Kust van Java, circa ½ 4^u overleed den Matroos 3^e Kl. J.C. Ales". Hij was de vijfde die overleed, vandaar het nummertje 5 bij het getekende doodskopje. "Zette het lijk van den matroos in de hondewagt gemeld, om 6^u overboord". Kennelijk om besmetting te voorkomen staat enkele regels verder "Op het verzoek van de dockter het Cooigoed van de laatst overledene overboord geworpen. Hielden Vendu (=verkoop) van des overleden nagelaten Plunjes".

Op donderdag 10 juni 1824 (het schip lag toen op de rede van Muntok) "In de boeien wegens onderlinge twist de Bootsman J. Kip, de Bottelier Veneman en de Botteliersmaat W. Poelinge". En op maandag 28 juni 1824 "Wegens pligtverzuim in de boeien de Constabelsmaat J. Koldert".

En dan op woensdag 28 juli 1824 "In arrest wegens slapen op zijn post de matroos Muller". De volgende dag donderdag 29 juli 1824 kreeg deze gebeurtenis een staartje, want toen werd "Met Parade de matroos op gisteren gemeld afgestraft en

ontslagen". Er wordt geen melding gemaakt of deze matroos aan land werd gebracht en verder 'in den vreemde' aan zijn lot werd overgelaten.

De verveling aan boord van het schip had dus vaak kwalijke gevolgen in de onderlinge omgang. Om daarin enige verandering te brengen wordt er tussendoor zo af en toe ook melding gemaakt van "Gaven een extra oorlam aan de Equipage".

Gedurende de gehele reis zijn er ongeveer 50 bemanningsleden, meestal door ziekte, overleden. Ook de kapitein heeft met een aantal anderen enkele dagen aan de wal in een hospitaal gelegen. Op een totaal van 150 koppen betekent dit wel een verlies van 1/3 deel van de totale bemanning. Zij zijn niet meer teruggekeerd. Bij deze 50 mensen werd niet de naam van Gerrit Blom gevonden.

Het journaal sluit de reis af met de volgende tekst:

Junij 1826 Noordzee en ter Rheede van Hellevoetsluis ten anker, daarna weder aannemende tot 9 v^d, heschen onze N. Wimpel, 1/4 voor 4^u kwamen op 9 v^d ten anker, Mertuide om de ZW: en No: De vuurtoren van het Hl/Hoofd voor de Eb leggende NtW
" " " " " " " " Vloed " NWtW
den 13^e haalden op den haven, en den 15^e de Equipage uitbetaald en afgedankt, zijnde 4 jaar en 7 maanden in dienst geweest en daarna gaatz 4 jaar 5 maanden en 1 dag.

Van de Rheede van Batavia tot de straat Sunda

<i>Uit Land uit Zigt van en met den 26^e tot en met 3 januarij</i>	<i>5</i>	<i>dagen</i>
<i>Den 8 Maart Natal in Zigt</i>	<i>37</i>	<i>"</i>
<i>" 24 " op de rheede St. Helena</i>	<i>16</i>	<i>"</i>
<i>" 12 April passeerde de Linie</i>	<i>19</i>	<i>"</i>
<i>" 17 Mei Korva en Floris</i>	<i>35</i>	<i>"</i>
<i>" 26 Mei op de gronden 100 Vadm</i>	<i>9</i>	<i>"</i>
<i>" 6 Junij ten anker ter Rheede Hellevoetsluis</i>	<i>10</i>	<i>"</i>
<i>Totaal</i>	<i>131</i>	<i>dagen</i>
<i>Op de rheede van St. Helena</i>	<i>6</i>	<i>"</i>
<i>In Zee</i>	<i>125</i>	<i>dagen</i>

Voor copie conform

De Kapitein ter Zee N.P. Blommendal

We komen de naam van Gerrit Blom in het journaal niet tegen.

In 1939 liet zijn zoon Jan Willem Blom in de huwelijksakte opnemen, dat zijn vader tot heden (1939) niet van Oost-Indië is teruggekeerd. Hieruit kan worden geconcludeerd, dat Gerrit Blom tijdens deze reis van boord is gegaan en ergens is achtergebleven. In ieder geval heeft hij geen bericht gestuurd aan het thuisfront wat hij heeft gedaan.

4.3.1. De scheepsrol

Bijzonderheden van Gerrit Blom jr. staan vermeld in zijn persoonlijke scheepsrol, dat we gevonden hebben in het depot van het Algemeen Rijksarchief te Den Haag (toegangsnummer 2.12.04, inventarisnummer 246, bladzijde 32). De rol bevat de financiële aspecten met betrekking tot ontvangsten en uitgaven van Gerrit Blom jr. gedurende de periode, dat hij aan boord heeft gediend.

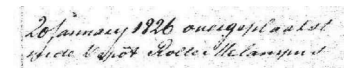
Zo beginnen op 24 november 1821 de aantekeningen op de rol met de vermelding, dat hij heeft aangemonsterd in de rang van hofmeester voor een gage of een soldij van f 20,00 per maand. De betaalbrief gaat naar "de Vrouw P. Panhuizen". Gerrit Blom jr. komt van Randwijk en is op 15 november 1821 van de "Kenau Hasselaar" (folio 43) gekomen. Op dit vorige schip was hij op 3 mei 1821 in dienst gekomen. Deze gegevens komen overeen met de gegevens die op het "Engagement"-formulier voor de "Kenau Hasselaar" zijn gevonden. Ook toen was hij hofmeester voor dezelfde gage.

Op de scheepsrol van Gerrit Blom jr. wordt nauwkeurig bijgehouden welke betalingen er aan en voor hem zijn gedaan. Zo krijgt Gerrit Blom jr. op 1^e S.R. tot ultimo September 1822 f 81,00 en vervolgens December 1822 f 15,00, Junij 1823 f 43,74½, December 1823 f 40,95½, Maart 1824 f 15,00, Junij 1824 f 25,00, September 1824 f 15,00 en Maart 1825 f 15,00 en December 1825 f 30,00½. In totaal dus f 280,70½.

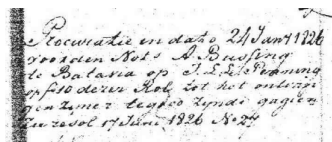
"Aan de Vrouw" werden uitkeringen gedaan op 3 Junij 1823 f 40,00, 14 Augustus 1823 f 20,00, 4 Julij 1824 f 40,00, 5 October 1824 f 40,00, en nogeens f 20,00, 21 januarij 1825 f 20,00, 19 Mei 1825 f 20,00 14/16 Maart 1826 f 40,00 en tenslotte 4 Augustus 1826 f 60,00. Over de periode Junij 1823 tot Augustus 1826 een totaalbedrag van f 300,00.

Het totale inkomen van Gerrit Blom jr. voor 49 maanden en 16 dagen bedroeg f 990,66½. Na aftrek van enkele posten, waarvan de bestemming niet duidelijk is, ad. f 24,76½ en f 19,81½ en de reeds uitbetaalde gage, blijft er een saldo over van f 365,38, dat op rekening van het Dep. Hulampus werd overgeboekt. Na een diensttijd van ruim vier jaar werd Gerrit Blom jr. namelijk overgeplaatst "in de Depot Rolter Helampus".

Op dezelfde scheepsrol staat vermeld, dat Gerrit Blom jr. "op 19 Julij 1825 met verlof te Batavia" is. De overplaatsing "in de Depot Rolter Helampus" had een half jaar later op 20 Januarij 1826 plaats. Tot nu toe is de plaats van overplaatsing nog niet gevonden, mede vanwege een te onduidelijk handschrift. Verder onderzoek is op dit punt noodzakelijk.



Tussen de financiële aantekeningen staat ook de volgende volzin geschreven: “Procuratie^d in dato 24 Junij 1826 voor den Notaris A. Bussing te Batavia op J.L.L. Penning op fo (= folio) 10 dezer Rol tot het ontvangen zijner tegoed zijnde gagien. Zuresol (is dit een plaatsnaam?) 17 Junij 1826, No. 27”.



De financiële belangen van Gerrit Blom jr. werden pas op 4 Augustus 1826 afgehandeld. Het zou dus kunnen zijn, dat Gerrit Blom jr. na zijn overplaatsing op 20 januari 1826 en vóór deze afhandeling op 4 augustus 1826 is overleden. Waar het tegoed uiteindelijk is gebleven, is niet bekend. Ook hier is verder onderzoek noodzakelijk.

5. Marine schepen

De verschillende marineschepen, waarop Gerrit Blom heeft gediend zijn het fregat “Admiraal Evertsen” van 29 oktober 1815 totdat het op 10 april 1819 in de omgeving van het eiland Diego Garcia in de Indische Oceaan is vergaan. Daarna het wachtschip “Kenau Hasselaar” van 3 mei 1821 tot 14 november 1821 te Hellevoetsluis en tenslotte het Korvet “Dolfijn” van 24 november 1821 tot zijn overplaatsing op 20 januari 1826 te Batavia, waarvan hij waarschijnlijk niet is teruggekeerd.

Het waren toen allemaal nog zeilschepen van voor het stoomtijdperk. De indeling van deze zeilschepen kan als volgt worden gemaakt^e.

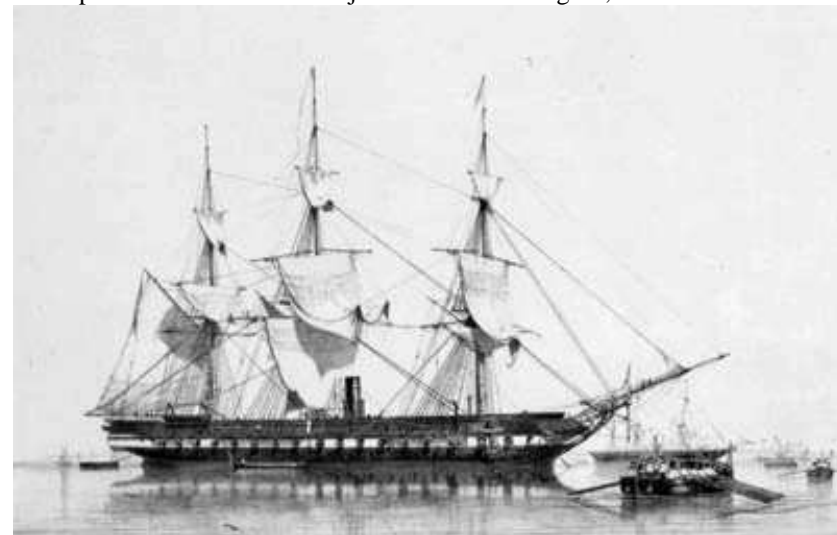
Een korvet was een oorlogsschip (tussen een fregat en een brik in) met één rij kanonnen tot 32 stukken en drie vierkantgetuigde masten, d.w.z. dwarsscheeps getuigd door middel van ra's. Zeer geschikt voor ondiepe wateren. Elke mast droeg drie of meer razeilen boven elkaar. De voorste mast heet de fokkemast; de middelste mast, die meestal iets hoger is, noemen we de grote mast en de achterste mast heet de bezaansmast.

Een fregat, ook een oorlogsschip, was een zgn. volschip met drie of meer vierkantgetuigde masten (en dus geen enkele langsscheeps getuigde mast). Zo komen we drie-, vier-, vijf- en zelfs zesmast volschepen tegen. De masten heten, van voor naar achter, fokkemast, grote mast, kruismast en bezaansmast.

^d Procuratie = volmacht om namens een ander op te treden. De heer J.L.L. Penning was dus gevolmachtigd om namens Gerrit Blom jr. op te treden.

^e Bron: <http://www.jobattsarm.com/lexicografie/lexf.html>

Een wachtschip is doorgaans een afgekeurd oorlogsschip dat bij een haven, riviermonding of zeegang de wacht houdt. Vermoedelijk was de “Kenau Hasselaar zo'n schip. Het heeft voor zover wij hebben na kunnen gaan, tenminste vanaf 1818



tot 1839 een aantal perioden in de haven van Hellevoetsluis gelegen. Van 25 augustus 1826 tot 10 juli 1829 is er nog een tocht naar de Middellandse Zee mee gemaakt. Het was dus wel een volwaardig zeegaand schip.

De “Admiraal Evertsen” werd ook wel een lineschip genoemd. Vanaf het midden van de zeventiende eeuw gaf de Britse admiraliteit de opdracht, dat de schepen slag moesten leveren in een enkele linie, zodat het brede zijvuur de meeste uitwerking zou hebben.

Het bijgaand plaatje^f geeft een indruk van een driemaster uit die tijd, waarschijnlijk de korvet “Admiraal Evertsen” met drie dwarsscheeps getuigde masten en waarbij de bezaansmast tevens langsscheeps getuigd is.

6. Petronella Panhuyzen, 1815 – 1839

Zijn vrouw, hier Pieterella Panhuise genoemd, woont volgens het ‘Engagement’-formulier van 1821 op het adres Egelantierstraat no. 220 in Amsterdam. Zij hadden twee kinderen en Gerrit Blom was de Gereformeerde religie aangedaan. Waarschijnlijk woonden Gerrit en Petronella niet meer bij elkaar, want gemeld

^f 1808-1819 “Admiraal Evertsen”; bron: <http://www.marine.nl/schepen/eskader/fregatten/lcf/evertsen/geschiedenis/>

wordt, dat Gerrit Blom gelogeed had bij de weduwe Bückenborg in de Barnesteeg no. 7, nu Barndesteeg. Hoe alles op zijn plaats gezet moet worden blijft een probleem. In de genealogie van Gerrit Blom zijn er twee kinderen. 1e. Gerritje Blom, geboren op 14.12.1811 te Hemmen, en 2e. Jan Willem Blom, geboren op 13.11.1812 te Wageningen, de latere 1e JWB in Genemuiden. Het kan zijn, dat nr. 2 Jan Willem Blom, opgenomen is geweest in een weeshuis in Amsterdam en onder voogdij heeft gestaan van een oom en tante in Meppel en dat Gerritje Blom steeds bij haar moeder thuis is geweest. Misschien is er ergens nog een lijst met weeskinderen vanaf 1815 in een vermoedelijk Gereformeerd weeshuis. In het volgende hoofdstuk wordt verder ingegaan op en wordt er nieuwe informatie gegeven over de kinderen van Gerrit Blom.

Uit de huwelijksakte van Jan Willem Blom uit 1839 te Genemuiden, dat gesloten werd door burgemeester Jan Jacobs van Dalfsen, blijkt ook dat “*alsmede zijn gecompareerd de moeder der Bruidgom en de ouders der Bruid, welke aan ons hebben verklaard, hunne volle toestemming tot dit huwelijk te geven*”. Uit deze passage en de geplaatste handtekening blijkt, dat zijn moeder Petronella Panhuizen, oud 47 jaar, speciaal voor deze gelegenheid vanuit Amsterdam naar Genemuiden was gekomen. Zij had blijkbaar nog steeds een goede band met haar zoon Jan Willem.

Het kan zijn, dat toen de korvet “Dolfijn” op 6 juni 1826 zonder Gerrit Blom was teruggekeerd, zij na verloop van tijd een “Verklaring van vermoedelijk Overlijden” heeft aangevraagd.

Op onze speurtocht naar Gerrit Blom jr. hebben we op 27 april 2006 het Noord-Hollands Archief te Haarlem bezocht. Eerst hebben we de informatie gezocht van het overlijden van de moeder. Via de index stuiten we vervolgens op een akte van 20 juni 1848. Uit deze akte blijkt, dat Pieterella Panhuijsen te Amsterdam is overleden op 19 juni 1848. De aangifte werd gedaan door *Paulus Cornelisse Weetzel, schilder, oud 48 jaren, wonende sterfhuis en man van de overledene*. Tevens was aanwezig *Nicolaas Abel van Guldener, schilder, oud 42 jaar, wonende Oude Laagerstraat 30, bekende van de overledene, welke hebben verklaard dat op negentien dezer des voormiddags ten tien ure in het huis staande Dommerstraat kanton A, no. 17, is overleden Pieterella Panhuijsen, van beroep geen, wonende als boven, in den ouderdom van zeven en vijftig jaren, geboren alhier. Gehuwd met Paulus Cornelisse Weetzel*.

De huidige Binnen- en Buiten Dommerstraat liggen niet ver van de Egelantierstraat, waar zij in 1821 met twee kinderen woonde.

Nu bekend is, dat Pieterella opnieuw is getrouwd moet er ook een bewijs van overlijden van Gerrit Blom jr. zijn geweest. Misschien geven de huwelijksakte bij haar huwelijk met Paulus Cornelisse Weetzel meer informatie.

Via de index op Weetzel vinden we dan de huwelijksakte. Paulus Cornelisse Weetzel en Pieterella Panhuijsen zijn op 30 januari 1828, 's-morgens om elf uur, te Amsterdam getrouwd.

In de bijlagen is een kopie van No. 5 van het register der ondertrouwde personen opgenomen. Dit register geeft aan dat zij op donderdag den 17den januari 1828 in ondertrouw zijn gegaan. De trouwambtenaar is de heer Van Winter, lid van de gemeenteraad. De vader van Paulus Cornelisse Weetzel zou *persoonlijk konsent* (= in persoon aanwezig) zijn. Verder staat er een aantekening *Delegatie op de Heer Hoofd Commies Kempe tot 't Konsent der vader*. Wat dit laatste betekent, is niet duidelijk. De woonplaats van Paulus is Leliestraat bij de eerste Dwarsstraat. Zijn vader heet Jan Hendrik Weetzel, geen beroep, en verblijft dan in het Luthers bested.(?) huis, ziekenzaal A2. En zijn moeder Anna Maria Jensbij, overleden.

Aan de zijde van de bruid worden de namen en leeftijden van de getuigen vermeld, maar ook dat zij weduwe is van Gerrit Arend Blom, overleden op 20 juli 1826. De datum van overlijden van Gerrit Blom jr. is nu bekend.

In het extract uit het register der afkondigingen, blijkt dat dit behoorlijk alhier is geschied op 20 en 27 dezen (januari 1828).

Voorts dat haar 2^e man schilder was, wisten we reeds. Maar we lezen ook dat hij op 16 oktober 1799 was gedoopt in de Evangelisch Lutherse Kerk te Amsterdam. De naam en de religie vermoeden een Duitse achtergrond.

Als beroep van Pieterella Panhuijsen wordt *Mutsenmaakster* genoemd. Zij was op 23 november 1791 in de Nieuwe Kerk te Amsterdam gedoopt en weduwe van Gerrit Arend Blom en meerderjarige dochter van Hendrik Panhuijsen, overleden, en Johanna van Veen, wonende te Meppel.

Als getuigen ondertekenden ook Karel Mulder, schilder, oud negen en dertig; Jacobus Vos, koekbakker, oud drie en veertig; Willem Schwab, kleerenmaker, oud dertig jaren; Henricus Lankhorst, koekbakker, oud negen en twintig jaren, allen wonende alhier. Verklarende de vader der echtgenoot niet te kunnen schrijven.

7. Gerrit Blom jr., overleden op 20 juli 1826

Dan nu de huwelijksakte bijlagen. Genoemd worden in de akte 1^e. de doopcedulen der verloofden, 2^e. de doodceduul van de moeder des bruidegoms, en 3^e. die van de vorige man der bruid, 4^e. die haars vaders en 5^e. notarieel konsent harer moeder. Van deze bijlagen heeft het doodceduul van de vorige man der bruid onze belangstelling. Een kopie van dit document vindt u hierbij afgedrukt. Het is voorzien van een stempel met *Koningryk der Nederlanden* met daarin de tekst: *Buitengewoon te zegelen*. Daarbij een 45 cents formaatzegel van de provincie Zuid-Holland en onderaan het stempel van het Ministerie voor de Marine en Koloniën.

De tekst van de verklaring zelf luidt als volgt:

Koninkrijk der Nederlanden

De minister voor de marine en koloniën, verklaart: dat uit de bij deszelfs Departement gehouden registers, blijkt: dat Gerrit Arend Blom, laatst Klerk bij de Recherche in Neêrlands Indië, geboren te Rondewijk in Nederland, den Twintigsten Juli 1826 in het Militair Hospitaal te Weltevreden, bij Batavia, is Overleden.

's -Gravenhage, den 22sten Januari 1828

Voor den minister voornoemd,

De Secretaris Generaal.

Dan staat er nog een te verklaren aantekening: *In ontvang genomen het verschuldigde griffieregt ter som van f -,69 op heden den 30 Maart 1846, Dud(?) No. Fo (= folio) 100 VaKo7 (?) Di Ontv^s Ged/Brevets.*

Op de scheepsrol van de Dolfijn was de aantekening reeds gevonden, dat Gerrit Blom jr. op 20 januari 1826 had afgemonsterd en overgeplaatst was 'in de depot Rolter Helampus' en daar volgens het overlijdensbericht de functie van 'Klerk bij de recherche' heeft gehad.

Ook heeft hij een maand voor zijn overlijden ene J.L.L. Penning^s gemachtigd om zijn gage namens hem in ontvangst te nemen. Vermoedelijk werd zijn overlijden voorzien en heeft hij tijdig de nodige maatregelen getroffen.

Ik neem aan, dat deze heer Penning de belangen van Gerrit Blom jr. verder heeft behartigd. Dat wil zeggen, dat ook de financiële afwikkeling, de begrafenis en de kennisgeving aan zijn weduwe door hem moeten zijn geregeld. Van deze laatste zaken hebben wij geen bevestiging kunnen vinden.

Wat weten we van de situatie in Batavia in dat jaar 1826?^h

Het Engelse interim-bestuur heeft na de Napoleontische tijd het gezag op 16 augustus 1816 weer aan de Nederlandse overheid overgedragen. De daarop volgende jaren werden gekenmerkt door een aaneenschakeling van opstanden tegen het Gouvernement. Zo groeiden in 1925 deze opstanden uit tot de zgn. Java-oorlog, die tot 1830 heeft geduurd (re. 101). In deze periode zette Gerrit Blom jr. in Batavia voet aan wal. Waarom hij afmonsterde weten we niet. Was het de sfeer aan boord, die hij niet langer verdroeg? Of het avontuurlijke in Batavia, dat hem aantrok? Of een verleidelijke aanbieding, omdat de Gouverneur-Generaal Van der Capellen (1816-1826) door de gevechtsomstandigheden nieuw bloed nodig had?

^s Vastgelegd door notaris A. Bussing te Batavia op 24 juni 1826, zoals is aangetekend op de scheepsrol van de Dolfijn.

^h Jakarta/Batavia; Het centrum van het Nederlandse Koloniale rijk in Azië en zijn cultuurhistorische nalatenschap; Drs. J.R. van Diessen; 1989, Uitgeverij Cantecler; ISBN 90 213 0409 0.

Het Depot Rolter Helampus

Waar dit depot was gelegen, weten we niet. Vooralsnog gaan onze gedachten uit naar de tuinstad Welgelegen. Begin 1800 was op het noordelijk gedeelte van het landgoed Welgelegen aan het Lapangan Banteng (Waterlooplein), een militair kampement aangelegd. Gouverneur-Generaal Daendels koos aan hetzelfde plein in 1809 een locatie voor het nieuwe gouverneurspaleis, dat daarna als Ministerie van Financiën heeft gefungeerd. Zo werd de tuinstad Weltevreden in het begin van de 19^e eeuw de plaats, waar het overgrote deel van zowel de bestuurlijke als ook van de militaire macht geconcentreerd waren. We veronderstellen, dat Gerrit Blom jr. in deze omgeving heeft gewoond en gewerkt.

Het Militair Hospitaal te Weltevreden bij Batavia

Uit de uitdrukking 'bij Batavia' blijkt, dat het gebied Weltevreden niet tot de stad Batavia werd gerekend. Omdat de stad steeds onhygiënischer werd, ging men er toe over om meer naar het zuiden in het hoger gelegen gebied, buitenverblijven te bouwen. Het gouvernement besloot in 1761 in dit gebied, dat toen reeds de toepasselijke naam "Weltevreden" droeg, het eerste buitenverblijf met dezelfde naam (Huis Wel te Vreede) te bouwen. Opdracht hiertoe werd gegeven door Gouverneur-Generaal Jacob Mossel. Het gebouw was echter zo slecht gebouwd, dat het snel verouderde en in onbruik raakte. Het werd in 1820 afgebroken. Op dezelfde locatie werd daarna het Militair Hospitaal gebouwd.

In het boek van drs. J.R. van Diessen (re. 269) staat vermeld, dat het voormalige Militair Hospitaal van het KNIL stamt uit 1831 en gelegen is aan de Jl. Abdul Rachman Saleh (Hospitaalweg). Het zou nu in gebruik zijn in een soortgelijke functie bij het Indonesische leger. Het bijzondere is, dat het hospitaal precies staat op de plaats waar tot 1820 Gouverneur-Generaal Mossels paleisachtige landhuis Weltevreden verrees.

Waar het Militair Hospitaal in de tussenliggende periode 1820 – 1831 gelegen was en waar Gerrit Blom jr. in 1826 is overleden, is hierdoor niet duidelijk. Mogelijk zijn de jaartallen niet correct weergegeven.

In de nabije omgeving van het voormalige Militair Hospitaal van het KNIL ligt ook de oude Europese begraafplaats Taman Prasasti (het park van de gedenksteden) op Tanah Abang. Dit kerkhof is tot 1976 in gebruik geweest. Een gedeelte is daarna als historisch monument intact gebleven en tot een aantrekkelijk wandelpark ingericht. Waarschijnlijk is Gerrit Blom jr. op dit kerkhof begraven. Of er van zijn begraven nog een registratie van is bijgehouden en of er misschien nog een zerk staat, we weten het niet.

Plattegrond Welgelegen uit het jaar 1897.

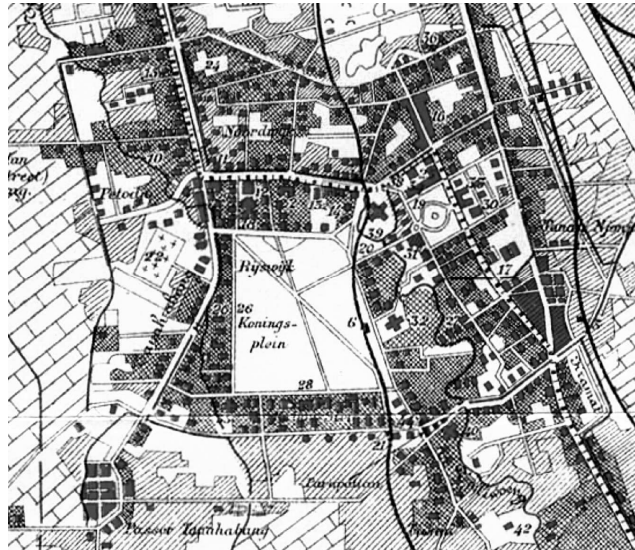
Op de kaart is het gebied aangegeven van de tuinstad Welgelegen, ten zuiden van het vroegere Batavia.

Rechts van het midden met het nummer 19 in de ronde cirkel ligt het Waterlooplein, nu Lapangan Banteng. In de directe nabijheid van dit plein, dat als paradeplaats werd gebruikt, was het militair kampement gevestigd. Misschien was Gerrit Blom jr. daar gehuisvest.

In het midden het Koningsplein, nu Medan Merdeka en het centrum van het huidige Jakarta.

Op dit plein met nummer 6 is het station Welgelegen aangegeven. Direct rechts ervan met nummer 32 staat de Willemskerk. En weer direct rechts van deze kerk aan de andere zijde van de rivier Ciliwung met nummer 27 het Militair Hospitaal, waar Gerrit Blom jr. is overleden.

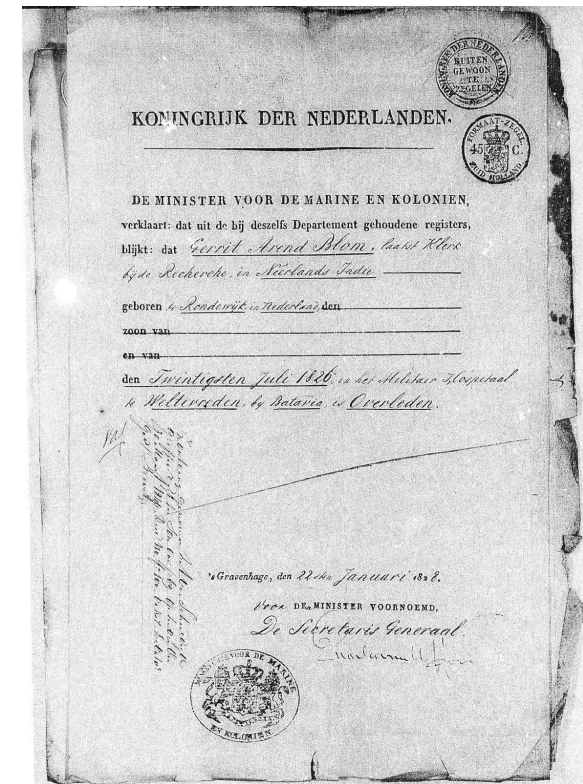
Tenslotte zien we links van het midden met nummer 22 aangegeven de oude Europese begraafplaats Taman Prasasti aan de Tanah Abang. De plaats waar Gerrit Blom jr. waarschijnlijk zijn laatste rustplaats heeft gevonden.



8. Slot

Dit is in grote lijnen het levensverhaal van Gerrit Blom jr. Een leven dat met veel verdriet begon, vervolgens met zijn huwelijk een sprookjesachtig vervolg leek te krijgen maar al spoedig in een drama eindigde.

Binnen de familiekring was tot voor kort alleen maar bekend, dat hij niet uit Oost-Indië was teruggekeerd. We hebben nu het raadsel opgelost, een raadsel waarvan de oplossing al die tijd bij zijn echtgenote Petronella Panhuizen bekend moet zijn geweest.



Bevestiging overlijden Gerrit Blom jr.

Opsporing gezocht

Hendrik Verzijl gedoopt 10-01-1734 te Brakel getuige **Stijntje Verzijl** weduwe van **Cornelis Jongkind**, zoon van **Claas Verzijl** en **Mayke Verwey**.

Gevraagd voorgelacht, kwartieren van dit echtpaar

E.I. Markies Verploegh

Kennismaken met

M. van Beek-Montens

De heer **W. de Kruijff** (lidnr. 131079)

Wim de Kruijff is al een aantal jaren lid van de NGV, maar aangesloten bij onze afdeling pas na zijn recente terugkeer naar de Betuwe. Vanuit Lekkerkerk naar Ingen om precies te zijn. Niettemin werd zijn belangstelling voor stamboomonderzoek gewekt in Lekkerkerk. Een vriend daar, die genealoog was en er enthousiast over wist te vertellen, stelde aan de heer De Kruijff voor een stukje van zijn familiegeschiedenis boven tafel te halen. Het enige dat hij nodig had om te beginnen, was de overlijdensdatum van vader en/of grootvader. Hiermee ging de vriend aan de slag en hiermee werd de basis gelegd voor de daarop volgende naspeuringen door Wim de Kruijff zelf. Dat bleef niet zonder resultaat. Zo'n 1400 familieleden werden in kaart gebracht, waarvan het merendeel duidelijk in het verleden, want de familienaam wordt bedreigd met uitsterven. Het aantal personen waarvan nog nakomelingen verwacht kunnen worden, daalt gestaag. De vroegste De Kruijff vinden we in Buurmalsen rond 1600. In 1665 was Willem de Kruijff schepen in Buurmalsen. Hij wordt begraven in Buren als eerste De Kruijff. Later is in Buren zijn achterkleinzoon Joost de Kruijff schepen. In 1806 wordt er het ambt van schepen bekleed door Hendrik de Kruijff. Van Hendrik is bekend dat hij elf kinderen had. Een dochter van hem trouwde met dominee Jonckers in Heteren. Zowel in Heteren als in Gorinchem en andere plaatsen in die omgeving bezocht Wim de Kruijff verschillende kerkhoven als ondersteuning van zijn onderzoek. Hij heeft er heel vaak de familienaam aangetroffen. Een schitterende bron van informatie. Vooral bijzonder was de tak van de familie Jonckers waar de ziekte dyfterie had toegeslagen. Dat werd namelijk op de zerk vermeld als doodsoorzaak. Maar er zijn meer toevallige vondsten mogelijk. **Tilly Hamers**, was getrouwd was met Gerard Pieter de Kruijff, de man die als ruiter op de Olympische Spelen in 1924 en 1928 twee gouden medailles en één zilveren exemplaar veroverde. Na hun echtscheiding trad Tilly in het huwelijk met haar zwager Jozua Marinus (Mas) de Kruijff. Ook Gerard hertrouwde. Uit zijn tweede huwelijk werd zoon Eduard, het latere lid van de Raad van State, geboren. Tante Tilly had niet gedacht haar neefje een jaar te zullen overleven, waardoor een grote envelop vol foto's, paspoort en andere papieren na haar dood op een rommelmarkt terecht kwam, hoewel de envelop bestemd was geweest voor Eduard, getuige de tekst aan de buitenzijde op de envelop. Deze papieren erfenis kwam uiteindelijk in handen van de familie Hamers, omdat ook hun naam erin voorkwam. Onze Wim de Kruijff legde contact met de heer Hamers in Malden en dat stelde hem in staat alle stukken te kopiëren. Weliswaar niet in de originele vorm, maar als kopieën vonden de stukken toch weer hun plaats in de familie.

Onder de De Kruijff bevinden zich veel bestuurders en in de vroegste gelederen een ruiter onder de Graaf van Culemborg. Speelden de genen van deze voorouder mee bij het behalen van de prijzen door Gerard tijdens de Olympische Spelen?

Wim de Kruijff heeft inmiddels ook de familie van zijn vrouw aan genealogisch onderzoek onderworpen. Bats (ook Batz) is een naam die vanuit Duitsland in 1796 naar Leerdam kwam, alwaar deze eerste Bats op Nederlandse bodem werkte bij de glasfabriek. Nu zijn in Nederland ongeveer 500 naamgenoten te vinden, die duidelijk verwant zijn aan elkaar. Die duidelijkheid geldt niet altijd voor De Kruijff. Het familiewapen, dat al door schepen Joost werd gebruikt om aktes te bezegelen, wordt door verschillende takken De Kruijff gevoerd. Toch is het familieverband niet altijd aantoonbaar. Zo vragen de genealogen onder De Kruijff zich nog steeds af hoe de verwantschap in elkaar zit tussen henzelf en Nicolaes de Cruijff, notaris in Utrecht van 1640 tot 1690, drager van hetzelfde wapen. Daarnaast bleek dat ook enkele andere families, waaronder Van Rossem, dit wapen voeren. Nader onderzoek naar de familieverbanden lijkt nog een mooie taak voor in de nabije toekomst. De beschrijving van het wapen (bron CBG) zou mogelijk informatie kunnen verschaffen :

Doorsneden : I groen met drie zilveren degens naast elkaar, goud gevest met de beugels naar rechts
II een gouden dwarsbalk
III in rood een zilveren rennende hond
Helmteken : een zilveren degen goud gevest
Dekkleed : rood, gevoerd van zilver.

In 2006 verscheen in het Tijdschrift Historische Ver. Pasqualini een uitgebreid verhaal onder de titel : De Burense familie De Kruijff. Auteurs : W. de Kruijff (Wim) en C. Schilt. Dat hiermee geen einde komt aan het onderzoek ligt voor de hand. In Indonesië en kortgeleden ook in Mexico vond de heer De Kruijff enkele naamgenoten, van wie hij nog niet weet hoe ze aan de stamboom gekoppeld kunnen worden. Voorlopig is er dus nog spuurwerk te doen voor ons enthousiaste afdelingslid. Hij heeft onze bijeenkomsten al een paar maal bijgewoond en nu hij niet meer in Lekkerkerk woont, zal hij zeker vaker onder ons zijn.

Als iemand onder de lezers eerder aanvullingen of vragen heeft voor Wim de Kruijff kan dat via zijn e-mailadres : wim.de.kruijff@planet.nl of via de redactie van Aqua Vitae.

Een oude genealogische puzzel met een mooie uitwerking.

J. Thien.

In diverse kwartierstaten komt voor het huwelijk Steven Verbrugh gehuwd Maurik 14-6-1741 met Elisabeth Verbrugh.

Ook in Gens Nostra, in de kwartierstaat van Dhr. D. van Wageningen in 1980 staat dit huwelijk vermeld. In deze kwartierstaat zijn ook nog de ouders van Steven vermeld: Cornelis Verbrugh en Hermijntje van Eck en tevens de ouders van deze Cornelis Verbrugh: Johan (Jan) Verbrugh en Huybertje Brienen.

Nader onderzoek heeft geleerd dat dit alles geheel anders gaat verlopen. Cornelis Verbrugh en Hermijntje van Eck zijn de juiste ouders van onze Steven Verbrugh uit het begin van dit verhaal. Met de ouders van Cornelis Verbrugh is dit echter niet het geval!

Bij zijn huwelijk gesloten te Maurik op 4-11-1708 met Hermijntje van Eck wist hij niet beter of Johan (Jan) Verbrugh en Huybertje Brienen waren zijn ouders. Dit komt omdat hij bij hen is opgegroeid en nooit is verteld hoe het echt in elkaar zat. De echte ouders van Cornelis Verbrugh waren echter al lang voor zijn huwelijk overleden: vader in 1691 en moeder waarschijnlijk in 1700. Het echte verhaal is dat Cornelis Verbrugh een zoon is van Herman Verbrugh en Aelbertje Hendrickse van der Gand, zijn vierde vrouw! Eerder genoemde Johan (Jan) Verbrugh is uit het eerste huwelijk van dezelfde Herman Verbrugh en dan gehuwd met Elisabeth Verbrugh (kunt U het nog volgen met al die Verbrugh's ?).

Hoe weten we dit?

In het (orginele) doopboek van Maurik zitten een aantal blanco bladzijden. Echter op EEN bladzijde stond nog 1 doop vermeld: uitgerekend die van onze Cornelis Verbrugh!! Hij is gedoopt te Maurik op 15-2-1686. Nou, dat was echt een wonder! Toen was het mogelijk om oudere gegevens te vinden.

Dat is uiteindelijk een prachtig resultaat geworden waarvan ik u deelgenoot laat zijn.

Ik ga nu een gedeelte geven van de kwartieren van een van mijn voorouders die een zoon was van het echtpaar in het begin van het verhaal.

De kwartierstaat wordt beperkt weergegeven, daar er anders teveel ruimte nodig is. U kunt bij mij informeren voor meer informatie.

De kwartierstaat:

1. Mijn voorouder: Steven Verbrugh, ged. Maurik 17-9-1758, overleden na 1830.
2. Steven Verbrugh, ged. Maurik ca. 25-7-1717 (onduidelijk in doopboek), begraven Mauik 12-7-1777, tr. Maurik 14-6-1741
3. Elisabeth Verbrugh, ged. Maurik 31-8-1721, begr. Maurik 11-2-1783.
4. Cornelis Verbrugh, ged. Maurik 15-2-1686, begr. Maurik aug 1759, diaken, leenman van Culemborg te Maurik, tr. Maurik 4-11-1708
5. Hermijntje van Eck, ged. Ommeren 14-10-1683, overl. Maurik ca. 25-7-1717, leenvrouw van Culemborg te Maurik.
6. Steven Gerritse Verbrugh, ged. Rijswijk (Gld) 16-4-1654, overl. Na 14-4-1744, tr. Maurik 13-7-1721
7. Neeltje Phieren van der Eem, ged. Maurik mei 1696, overl. Na 1743.
8. Herman Verbrugh, geb. ca. 1630, overl. Maurik voor 1-1-1692, diaken, ouderling, buurmeester en pachter van diverse stukken land onder Maurik, tr. Maurik 12-4-1685
9. Aelbertje Hendrickse van der Gandt, overl. Maurik na 7-4-1700.
10. Jan van Eck, geb. Ommeren ca. 1645, overl. Maurik ca. 1724, bezat diverse pachtgronder onder Maurik, tr. Maurik 26-4-1676
11. Maria van Wijck, ged. Maurik 3-3-1644, overl. Maurik in 1715.
12. Gerrit Stevense Verbrugh, geb. Maurik ca. 1625, overl. Rijswijk (Gld) na 1687, diaken, ouderling te Rijswijk (Gld), tr. Maurik 15-6-1651
13. Neeltje Jacob Samuelsdr., geb. Rijswijk (Gld) ca. 1625, overl. Rijswijk (Gld) na 1687.
14. Olivier Fransz. van der Eem, ged. Maurik 2-2-1651, overl. Maurik na 1723, tr. Rijswijk (Gld) 25-3-1677
15. Aeltjen Tonisdr., ged. Rijswijk (Gld) 19-4-1652.

Deze kwartieren lopen nog (veel) verder zoals weldra zal blijken bij de opmerkingen die ik ga geven:

Kwartier 8 en 12: Verbrugh; Deze familie komt al midden 16^e eeuw voor in Maurik en er zitten nog vele kwartieren aan vast, sommige gaan heel ver terug!

Kwartier 9: niets bekend.

Kwartier 10: Van Eck; Familie die in dit geval uit Eck stamt en al voor komt in 1450 en hebben dan ook diverse kwartieren.

Kwartier 11: Van Wijck; een moeilijke familie, 2 generaties mij bekend.

Kwartier 13: Haar kwartieren lopen heel ver terug aan haar moeders kant (van Bueren) tot in de 14^e eeuw.

Kwartier 14: Van der Eem; Dit is de bekende familie die doorloopt tot midden 15^e eeuw, echter zijn er niet zo veel kwartieren bekend.

Kwartier 15: Van haar zijn nog 2 generaties bekend.

Alles bij elkaar opgeteld hebben we hier een hele mooie kwartierstaat!

Internet

J. Kuijntjes

In de vorige Aqua Vitae (2007-2) heeft u kunnen lezen dat de site van de NGV geheel is vernieuwd. In oktober 2007 is de oude site vervangen door de nieuwe, waarbij ook een nieuwe server in gebruik is genomen. Deze is sneller, in formaat kleiner en goedkoper dan de oude. Inmiddels zijn er 15 afdelingen en de Contactdienst overgegaan naar de nieuwe omgeving.

Als u zich op de nieuwe site registreert heeft u toegang tot meer gegevens en tevens kan de afdelingssecretaris dan gebruik maken van het e-mailadres om berichten te versturen. Kijkt u vast eens rond en noteer uw vragen, die u kunt stellen tijdens de uitleg na de jaarvergadering in april.

Migratie van Vlamingen en Walen naar de Noordelijke Nederlanden voor 1700.

R.K. Vennik

(Artikel overgenomen van de site van de NGV. Voor dit project worden nog vrijwilligers gezocht.)

Het idee de Zuid Nederlandse trek naar het welvarende Noorden voor 1700 in kaart te brengen is voortgekomen uit de vriendschappelijke banden tussen de VVF (Vlaamse Vereniging voor Familiekunde) en de NGV. Geschat is dat in de periode 1570-1630 al zo'n 135.000 personen naar de Noordelijke Nederlanden zijn vertrokken om daar een nieuwe toekomst op te bouwen.

Het overgrote deel van hen vestigde zich in de grote steden van de provincies Holland en Zeeland. De belangrijkste vindplaatsen van Vlamingen en Walen zijn Amsterdam, Leiden, Haarlem, Middelburg, Rotterdam en Delft. Ook in de grotere Brabantse steden vinden we grote populaties Vlamingen en Walen. In de volgende periode 1630-1700 neemt de immigratie duidelijk af maar in de deze periode komen zeker nog meer dan 55.000 naar de Republiek.

Gezien het geringe inwonertal van onze streken kunnen we zeker spreken van een ware volksverhuizing waarbij zeker 10% van de bevolking op drift raakte. Hoewel de Vlamingen in deze periode het grootste aandeel hadden in de migratiegolf die over ons trok mogen de grote aantallen andere vreemdelingen zeker niet onvermeld blijven.

Dit alles gebeurde niet uitsluitend omwille van een vrije uitoefening des geloofs, maar eveneens en in belangrijke mate om economische motieven.

De omvangrijke trek vanuit de Zuidelijke Nederlanden heeft een positieve rol gespeeld in de ontwikkeling van de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden en deze tot het belangrijkste en meest rijke land van Europa te maken.

Het doel van dit project is dit al eerder in grote lijnen onderzochte fenomeen nu vanuit het 'mensniveau' te benaderen.

Niet alleen geeft deze opzet mogelijke aanknopingspunten bij hun genealogisch onderzoek maar kan ook van belang zijn voor historici in België en Nederland. Door het doorzoeken van zoveel mogelijk bronnen kan er een duidelijke verdieping optreden van het onderwerp migratie in de 16e en 17e eeuw. De Database is zo ingericht dat er ook veel secundaire informatie kan worden opgenomen.

De keuze van archiefbronnen is enerzijds conventioneel, in de zin dat trouwboeken, admissieboeken en poorterboeken worden doorzocht die inzicht geven in de omvang van het aantal Vlamingen en Walen per stad ten opzichte van de geschatte totale bevolking.

Anderzijds kan ook worden gekeken naar zaken als beroep, plaatsen van herkomst, welstand, relatief meer crimineel gedrag van nieuwkomers, herkomst van de huwelijkspartner e.d.

Denk hierbij aan bronnen zoals criminele sententiën, Rechtelijke – en Notariële archieven.

Welke plaatsen betrekken we in ons onderzoek? In eerste instantie gaan we uit van de grenzen van het huidige België en Nederland. Liggen dorpen of steden in het huidige België en zijn ze voor 1700 in de Noordelijke Nederlanden aangekomen kan worden ze zonder meer opgenomen.

In tweede instantie nemen we ook steden en dorpen op die tot het vroegere Vlaanderen behoorden en nu tot het Franse Departement Nord worden gerekend. Denk hierbij aan plaatsen zoals Arras, Calais, Duinkerken, Rijsel (Lille), Boulogne, St Omaars e.a.

In derde instantie nemen we ook Noord Franse steden en kustplaatsen mee waaruit veel inwoners naar het Noorden zijn gekomen. Hierbij valt te denken aan geheel Normandië met steden als Rouan, Amiens, Frecamp, Caen en verder op de kust de kustplaats Dieppe.

Ook de streek langs de grens met de Zuidelijke Nederlanden waaruit veel protestanten en kooplieden vertrokken zoals Sedan, Valenciennes en Nancy.

Vacature bij de Contactdienst

In de Vaste Kern van de Contactdienst ontstaat in juli 2008 een vacature. Onze huidige medewerker Piet Henderson heeft besloten om na vele jaren te stoppen met zijn werkzaamheden bij de Contactdienst. Wij zijn dus op zoek naar een vrijwilliger

die bereid is om, ten hoogste een paar uur per week, ons team te komen versterken en de werkzaamheden van Piet over te nemen.

We hanteren bij de Contactdienst een eigen plaatsnamenbestand, dat normatief is. Alle daarin opgenomen plaatsnamen moeten traceerbaar zijn, dus de locatie moet aangetoond zijn en de schrijfwijze moet eenduidig zijn, zodat dezelfde plaats niet meerdere keren met verschillende spelling in ons bestand voorkomt.

Piet houdt dit plaatsnamenbestand up-to-date, want ondanks de vele records komen er zo af en toe toch weer plaatsnamen, gehuchten, buurtschappen, etc. bij, die nog niet in ons bestand staan.

Je moet het dus leuk vinden om dit soort topografische puzzeltjes op te lossen. Ook moet je er van uitgaan dat de inzender geen onzin heeft ingestuurd, dus enige vasthoudendheid is nodig. De periode waarop de inzending betrekking heeft kan een aanwijzing zijn, waar te zoeken. Soms moet je contact op nemen met de inzender, dan blijkt de naam soms betrekking te hebben op een plantage in Indië of Suriname, of de naam van een buitenplaats, maar het komt ook voor dat de inzender het ergens van heeft overgenomen en het antwoord schuldig blijft. Je leert er zelf ook van, hoe langer je het doet des te meer groeit je eigen kennis en geheugen en krijg je een steeds beter gevoel waar je moet zoeken. En hoe meer puzzeltjes je kan oplossen, hoe leuker het wordt.

Verder bestaat het werk nog uit het converteren van een Gedcom bestand naar het Contactdienstformaat. Dit kan heel eenvoudig met behulp van Pro-gen, omdat deze ons plaatsnamenbestand als referentiebestand heeft en iets minder eenvoudig met GDP want hier moeten de plaatsnamen naderhand nog worden nagelopen.

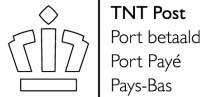
De afgelopen jaren komt de Vaste Kern gemiddeld twee keer per jaar bij elkaar voor een overleg, verder gaat alles per email.

Mocht je interesse hebben gekregen na het lezen van het bovenstaande of je wil nog wat meer informatie, neem dan contact op door een email te sturen naar info@contactdienst.nl

Twaalfde lustrum afdeling Utrecht in 2008

De viering van het zestigjarig bestaan van de afdeling Utrecht op 8 maart 2008 valt samen met de honderdste Wereldvrouwendag. Op die dag zal een lustrumboek verschijnen, getiteld 'Dameslijnen'. Dit boek bevat negentig matrilineaire stamreeksen waarvan de proband een nauwe relatie had met de provincie Utrecht. De titel is te danken aan een van de inzenders.

Het boek is rijk geïllustreerd. De prijs bedraagt circa € 19,-. U kunt dit boek nu bestellen bij de penningmeester van de afdeling Utrecht, de heer drs. W.M.T. van Zon, Prof. Sjollemalaan 20, 3571 CH Utrecht, e-mail: w.van.zon@hccnet.nl.



Afzender
NGV afdeling Betuwe
Achterstraat 22
4054 MT Echteld